

ДЕПАРТАМЕНТ ЗА ИНФОРМАЦИЯ, КВАЛИФИКАЦИЯ И ПРОДЪЛЖАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ - ВАРНА

ОДОБРИЛ,

ДИРЕКТОР: _____

(проф. д-р Д. Василева)

Катедра: Науки за образованието

ПРОГРАМА

**ЗА УСТЕН ИЗПИТ ПО СПЕЦИАЛНА ПЕДАГОГИКА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПЕТА ПРОФЕСИОНАЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА
СТЕПЕН**

1. Основни изисквания към планиране на дейностите в корекционно-възпитателния процес. Видове дейности.
2. Съдържание на образованието (в специалното и общообразователното училище) и критерии при формулиране целите на урока/занятието за деца със специални образователни потребности.
3. Основни моменти на учебния процес за деца със специални образователни потребности в специалното и общообразователното училище.
4. Образователни, възпитателни и корекционни цели на урока/занятието.
5. Корекционни аспекти на класно-урочните и извънкласни дейности в специалното и общообразователното училище.
6. Общи и специфични методи на обучение в хода на корекционно-възпитателния процес.
7. Начини и средства за формиране на понятия у учениците със специални образователни потребности.
8. Аспекти на индивидуализация и диференциация в корекционно компенсаторния режим на специалното и общообразователното училище /примерен модел/.
9. Съдържание на учебните методи и спецификата на тяхното прилагане.
10. Психолого-педагогическа и професионално-трудова рехабилитация като форма на социализация на децата със специални образователни потребности.

Задължително за всички: Представяне на обобщена схема на урок /корекционно занятие/ от всеки кандидат, съобразно конкретната му педагогическа практика. Схемата се разработва предварително от кандидата и се обсъжда /защитава/ по време на устния изпит.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Андропова, Л. “Как лечить заикание”, Москва, 1993.
2. Асенова, И. Невропсихология, Благоевград: ЮЗУ” Н. Рилски”, 2009.
3. Балканска Н., Трошева-Асенова А. Приобщаване на детето с увреден слух в общообразователната. Феномен, София, 2014.
4. Балканска Н.; Кохлеарната имплантация в детска възраст– приложение, рехабилитация, обучение. Парадигма, София, 2009.
5. Балтаджиева, А. и к-в. Учителят в помощ на интегрираните деца с увреден слух. С., 2000.
6. Банк-Микелсен, Н. Е., Условия на живот за хора с умствени затруднения. С., 1995.
7. Боянова, В., М. Станкова, Цв. Стоянова. Инструментални методи за подпомагането на интегрирането на ученици с обучителни трудности, София, 2008.
8. Боянова, В., Матанова, В., Д. Досков, Логопедия и фониатрия. С., 1999.
9. Боянова, В. Анатомио-физиологически особености на заекващи деца, Бл., 1990г.
10. Боянова, В., Станкова, М. Хиперактивност и дефицит на вниманието. С., 2005.
11. Бурлакова, М. К. Коррекция сложных речевых расстройств (сб. упражнений), М., 1997.
12. Бъртън, Л. Приобщаващото образование и обучение на учители основа за надежда или поредни илюзии. Център за независим живот- С., 2005
13. Василева Н., И. Карагъзов. Съвременни проблеми на специалната педагогика. ШУ., 1999.
14. Василева Н. Особенности на мисленето при ученици с езиково недоразвитие., ШУ., 1999.
15. Виготски, Л.С. Собрание сочинений. Том.5., М., 1983.
16. Волкова, Л. С. Логопедия, Москва. Просвещение. 1987.
17. Волкова, Л. С., Волкова, Г., Селиверстов, И., Логопедия, “Нарушения темпа речи”, Москва , 1989 г.
18. Волкова, Логопедия, М., 2000.
19. Волосовец, Т. В. Основы логопедии, М., 2000.
20. Вълкова, З., Интегрирано обучение-наръчник, С. 2007.
21. Георгиева Д. Избрани методи за корекция на заекването, Бл., 1996.
22. Георгиева, Д. Нарушения на плавността, Благоевград, 1997.
23. Гърбачева, А. Интегрирано обучение. Диалог и разнообразие. Велико Търново, УИ „Св. Св. Кирил и Методий”, 2011.
24. Делор, Жак, Образованието – скрито съкровище. С., 1996.
25. Димитрова, Г. Ценностни измерения на социалната и образователната интеграция // Интегрирано обучение. Диалог и разнообразие. Велико Търново, УИ „Св. Св. Кирил и Методий”, 2011.
26. Динев, В. Философска антропология. С., 1995.
27. Дичева, Е. Взаимодействие на детето със СОП с родителите и с връстници, сп. Управление и образование, том VII/4/ 2011
28. Добрев, Зл. Разграничаване на децата с временни задръжки от умствено изостаналите. С., 1997.
29. Добрев, Зл. Умствено изостанали деца. С., 1995.
30. Добрев, Зл., В. Боянова, Д. Георгиева. Проблеми на дефектологичната диагностика. Благоевград, 1994.
31. Добрев, Зл. Кратък речник по специална педагогика. С., 2010.
32. Евгениева, Е. Езиковото обучение на ученици със специални образователни потребности. С., 2002.

33. Евгениева, Е. Изисквания към подготовката на ресурсните учители / състояние и перспективи/ - Специална педагогика , 2005/1
34. Евгениева, Е. Интегрираното обучение и ресурсният учител. С.2008
35. Еременко, И.Г. Олигофренопедагогика. Киев, 1985.
36. Жеков, Ж. Предиктори за ранна диагностика на дисграфията. Ш., 2010.
37. Жеков, Ж. Термини и понятия в специалната педагогика. Ш., 2010.
38. Закон за закрила на детето, Обн. ДВ. бр. 48 от 13 Юни 2000 г., изм. и доп. ДВ. бр.8от 29 януари 2016 г.
39. Закон за предучилищното и училищното образование, Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г.
40. Иванов В. Логопедия – София. Наука и Изкуство. 1973
41. Ивков Б. , За интегрираното и включеното образование на деца със специални образователни потребности, <http://spisanie.liternet.bg/2009>
42. Игнатова Д. „Специфични нарушения на четенето – диагностично оценяване” ИК Феномен , София 2010
43. Игнатовска, С., Развитие на социални интеракции чрез играта в процесите на интегрирано обучение. В.Т., 2012.
44. Игнелзи, С., Учебна среда и обучението на децата със специални педагогически потребности. С., 2009.
45. Интегрирано обучение на деца с увреден слух в общообразователното училище (книжка първа). С., 1998.
46. Интегрирано обучение на деца с увреден слух в общообразователното училище (книжка втора). С., 1999.
47. Карагъзов, И. Проблеми на специалната педагогика. С., 2000.
48. Карагъзов, И. Психология и педагогика на деца с интелектуална недостатъчност. Аксиос, 2000.
49. Карагъзов, И., Ж. Жеков. Основни проблеми на логопедията. Ш., 2011.
50. Карагъзов, И. Диагностика на отклоненията в развитието., В.Търново, 1993.
51. Карагъзов, Ив. Психологическа диагностика, Бл., 1998.
52. Карагъзов, И. Ринолалия. Бл., 2002.
53. Карагъзов, И. Нарушения на речта при дизартрия. Бл., 2003.
54. Карагъзов, И. Езиково-речеви аномалии при органични нарушения. Бл., 2003.
55. Карагъзов, И. Основи на специалната педагогика (*част първа*). Ш.,2005.
56. Карагъзов, И. Пл. Легкоступ, В. Кацарска. Основи на специалната педагогика (*част втора*). Ш.,2006.
57. Карагъзов, И. Диагностика на психическото развитие на детето. ВТУ, 1995.
58. Карагъзов, И. Психологическа диагностика на отклоненията в развитието и поведението на детето и юношата. Ш., 2005.
59. Карагъзов, И., В. Кацарска. Ресурсна (специална) педагогика. I част. В. Търново: Ивис, 2008.
60. Караджова, К. Психолого-педагогически измерения на децата с умствена изостаналост. София, 2005.
61. Караджова, К. Детерминанти на интегрираното обучение при деца с интелектуална недостатъчност. София: Св. Климент Охридски, 2010.
62. Кацарска, В. Глухото дете и неговото семейство. – В: Наръчник за работа с хора с увреден слух. С., 2008.

63. Кацарска, В. Специално образование. Ст. 3., 2015.
64. Кацарска, В. Формиране на устната реч при деца със слухови нарушения, София, 2016 г.
65. Кирилова, Г. Обучението по родинознание и природознание при деца с умствена изостаналост, УИ „Еп. К. Преславски”, Шумен, 2016.
66. Коркинова, П., И. Кърпачева. Формиране на устната и писмената реч у деца с общо недоразвитие на речта. С., 1993.
67. Корнев, А. Н. Нарушения чтения и письма у детей. Санкт-Петербург, 1997.
68. Костова А. Подходи за работа с родители при интегриране на деца със специални образователни потребности в детската, сп. Дом, дете, детска градина, кн.4 ;2013г
69. Костова А. „Произход на понятията „интегрирано образование”, „включващо образование и „приобщаващо образование” на децата/ учениците със специални образователни потребности, използвани в законодателството и специалната, сп. Образование, кн.4; 2014г
70. Костова А. „Акредитация на училищата за прием на деца със СОП- една добра възможност да се подготвят за включващото образование”, Сборник научни доклади , Докторантски научен семинар, 6-8 юни София 2014; СУ” Св. Климент Охридски”
71. Кънева С. Педагогическа рехабилитация на деца с церебрална парализа, НП София 1985
72. Лалова, В. Терапия на заекването в детска възраст. Ромел, 2008.
73. Лебединский, В. В. Нарушения психического развития у детей. М., 1985.
74. Левтерова – Гаджалова, Д., Актуални проблеми на специалното образование. Пловдив, 2002.
75. Логопедия, под ред. Л.С. Волковой, М., 2005.
76. Люцканова, Е., Социално-емоционални аспекти на специфичните нарушения на способността за учене, Шумен, 2015.
77. Мавлов, Л. Фундаментална неврология. С., 2000.
78. Мавлов,Л. Алексии и аграфии. С., 2005.
79. Макинтайър, К. Депонио. П. Идентифициране и подкрепа на деца със специфични обучителни трудности. София, „Изток – Запад”, 2015.
80. Матанова, В. Диагностика на деца с комуникативни нарушения. С., 1998.
81. Матанова, В. Дислексия. С., 2001.
82. Милиев, Д. Теория и методика на логопедичната рехабилитация при аномалии на графичната комуникация. Бл., 2000.
83. Минчев. Б. и кол. Ръководство за изследване на детето, С., 2001.
84. Миссуловин, “Лечение заикания”, 1988.
85. Морозова, Г. В. “Клиника и терапия заикания”, 1984.
86. Наредба № 1 от 23.01.2009г. (ДВ бр.11, 2009г)
87. Наредба за приобщаващо образование (ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г.)
88. Николова, Сн. Социални аспекти на корекционната работа в помощно училище// Сборник научни трудове от научно-практическа конференция, ВТУ “Св. Св. Кирил и Методий”, 2007.
89. Николова, С. Корекционен практикум, Ш., 2008.
90. Николова, С., Индивидуална образователна програма за дете със специални образователни потребности - указания за попълване// Сб. "Иновации в образованието" - Пътуващ семинар Шумен - Белград - Будапеща - Прага - Братислава (06.05.2014 - 11.05.2014), Фабер; В.Т., 2014 г. с.373-381
91. Николова, С., Подкрепяща среда за деца със специални образователни потребности // Годишник на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”, Том XVIII D, УИ „Епископ Константин Преславски”; Ш., 2014 г. с. 658-665. (в съавт. Ч. Сотиров)
92. Николова, С., Проблеми на умствената изостаналост, УИ „Еп. К. Преславски”, Шумен 2015.

93. Николова, С., Г. Кирилова. Предучилищното образование на деца със специални образователни потребности, УИ „Еп. К. Преславски”, Шумен, 2016.
94. Овчарова П., Р. Райчев. Афазии, апраксии, агнозии, С., 1980.
95. Петров, Ив. Психотерапия на детските страхове при заболявания и соматични увреждания. – Специална педагогика, 2000, кн. 1, с. 24-31.
96. Пиръов, Г., Ц. Цанев, Експериментална психология. С., 1973.
97. Правилник за дейността на ресурсните центрове, 2006 г.
98. Радулов, Вл. Интегрираното обучение и специалните училища. Шумен, 1995.
99. Райчев, Р., И. Райчев, Основи на неврологията. С., 2001.
100. Райчев И., Райчев, Р., Топична и клинична синдромология в неврологията. АРТИК 2001, София, 2005.
101. Райчев, Р., Райчев, И. Кръстева, Н., Гозманов, Г. Неврология. Учебник по нервни болести и сестрински грижи. АРТИК 2001, София, 2006.
102. Рубинщейн С. Я., Экспериментальные методики психопатологии и опыт их применения в клинике. М., 1970.
103. Рубинщейн, С.Я. Психология умственогo осталогo школьника. М.,1979.
104. Сб. научни трудове „Специална педагогика, Формиране на умения за съвместна работа на деца със специални образователни потребности в условията на интегрирано обучение”, УИ „Епископ Константин Преславски”, Ш., 2009.
105. Сб. научни трудове „Специална педагогика, Развитие на комуникативните възможности при деца със специални образователни потребности в условията на интегрирано обучение”, УИ „Епископ Константин Преславски”, Ш., 2010.
106. Селиверстов В.И., Шаховская С.Н. , Воронцова Т.Н. , Гаубих Ю.Г. – Практикум по дошкольной логопедии - Москва. Просвещение. 1988.
107. Сп. Специална педагогика за периода 1995-2011.
108. Сп. Дефектология (всички броеве).
109. Стратфорд, Б.,Современны взгляд на болезнь Дауна. В: СБ .Учителя и умствено отсталые лица. Прага,1988.
110. Стъб , Сю Приобщаващо образование: когато ресурсите не стигат С., 2005
111. Тодорина Д. Изследователска програма за подготовка на бъдещи учители за идентификация и развитите на надарени деца, сп „Образование” кн.4, 2011
112. Терзийска, П. Педагогически условия за развитие на наблюдателността на умствено изостаналите ученици. Бл. 2002.
113. Терзийска, П. Интеграция на деца със специални образователни потребности в масовото училище. Благоевград, 2006.
114. Тодоров А. „Организационно методическа система за въвеждане и приобщаванена деца с аутизъм в образователна среда” сп. Специална педагогика София, март 2009
115. Тодорова, Ек. Терапия на артикулационните нарушения. НБУ, Бл. 2008.
116. Торес, И., Ан. Корн. Когато във вашия клас има зрително затруднено дете. С.,1999.
117. Трифонова, Г. За подготовката на детските учителки да работят с деца със специални образователни потребности в общообразователните детски градини. Дом, дете, детска градина , 2008 бр.3
118. Трифонова, Г., Димитрова, Н. Интегрираното обучение на деца със специални образователни потребности – актуални аспекти на взаимоотношенията между учителя на групата и ресурсния учител. Дом, дете, детска градина, бр.3/2008

119. Филичева Т. Б., Чевелева Н. А., Чиркина Г.В. – Основы логопедии – Москва. Просвещение. 1989.
120. Филичева Т. Б., Чевелева Н. А. Логопедическая работа в специальном детском саду – Москва. Просвещение. 1987 г.
121. Цветкова-Арсова, М. Обучение на сляпоглухи деца и юноши. София, 2004.
122. Цветкова. С. Аспекти в обучението на децата със специфични нарушения на ученето. София, Инфофарма ЕООД, 2006.
123. Цветкова-Арсова, М. Ориентиране и мобилност. С., 2008.
124. Цветкова-Арсова, М. АБВ на работата с интегрирани зрительно затруднени ученици. С., 2008.
125. Цветкова, Л. Н., Афазия и възстановително обучение. М., 1988.
126. Ценова, Цв. Развитие на говора в предучилищна възраст (норма и патология). С., 2001.
127. Ценова, Цв., Терапия на артикулаторните нарушения, Принт, 2001.
128. Ценова, Цв. Комуникативни нарушения в детска възраст, Издателство: Радар Принт, 2001.
129. Ценова, Цв. Развитие на говора в предучилищна възраст (норма и патология). С., 2001.
130. Ценова, Цв. Основи на логопедията, Университетско издателство „Свети Климент Охридски”, София, 2008.
131. Ценова, Цв. Логопедия – описание, диагностика, терапия. С., 2010
132. Център за независим живот, Изследване Интегрирано образование на деца с увреждания . С., 2004
133. Цокова, Д. Нарушенията в аутистичния спектър: нова мода в специалната педагогика в България или необходимост от бързи действия, Специална педагогика 2005
134. Шапкова-Танева, П.(2011). Схващания за синдрома на Даун в един променящ се контекст. Годишник на СУ, том 103.С.
135. Шапкова-Танева, П.(2011). Нови посоки в обучението на деца със синдром на Даун. Сп. Специална педагогика, бр.2, София.
136. Шошева, В. Образование и социализация на умствено изостанали ученици, Ст. 3., 2008.
137. Шошева, В. Социализация и чувство за общност при лица с нарушения в интелектуално-мнестичната сфера, ШУ, 2004.
138. Шошева. В. Образование и социализация на умствено изостанали ученици. Стара Загора, 2008.
139. Янкова ,Ж., Герговска, М. Взаимодействие на ресурсния учител с учениците , учителите и родителите в процеса на поэтапно въвеждане на интегрираното обучение. Trakia journal of sciences; Volumes 3, Supplement 3 , 2005
140. <http://www.ru-downsyndrome.livejournal.com>
141. <http://www.thenewatlantis.com/publications/at-home-with-down-syndrome>)
142. www.mon.bg/?h=downloadFile&fileId=168
143. <http://www.zareformata.mon.bg>
144. <http://priobshti.se/>
145. <http://www.cie-bg.eu/cgi-bin/index.pl>
146. <http://www.index-priobshtavane.eu/>
147. <http://www.imalinasilie.net/cgi-bin/index.pl>
148. [http://blog.apis.bg/2016/11/da-rzhaven-vestnik-broj-89-ot-11-11-2016-g/
www.narubg.org/](http://blog.apis.bg/2016/11/da-rzhaven-vestnik-broj-89-ot-11-11-2016-g/www.narubg.org/)